

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 6959/2023
19.05.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгана Миросављевић, Надежде Видић, Гордане Комненић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Силвио Хорват, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Привредни суд у Београду, коју заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гжрр1 285/22 од 24.11.2022. године, у седници већа одржаној дана 19.05.2026. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гжрр1 285/22 од 24.11.2022. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Београду Гжрр1 285/22 од 24.11.2022. године, тако што се ОДБИЈА као неоснована жалба тужиле и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду Прр1 35/2020 од 11.05.2022. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилца да туженој накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 18.000,00 динара у року од 15 дана од дана пријема отправка пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду Прр1 35/2020 од 11.05.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да тужилци на име накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року плати износ од 82.200,66 динара са законском затезном каматом почев од 17.12.2013. године па до исплате. Ставом другим изреке, обавезана је тужилца да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 9.000,00 динара са законском затезном каматом од дана наступања услова за извршење до исплате.

Пресудом Вишег суда у Београду Гжрр1 285/22 од 24.11.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом изреке, па је обавезана тужена да тужилци на име накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року исплати признато а неисплаћено потраживање у стечајном поступку у

предмету Привредног суда у Београду Ст 268/2012 у износу од 82.200,66 динара са законском затезном каматом од 08.06.2020. године до исплате у року од 8 дана од пријема писаног отправака пресуде, док је у преосталом делу одбијен тужбени захтев за исплату законске затезне камате на износ од 82.200,66 динара почев од 17.12.2013. године до 18.06.2020. године. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу другом изреке првостепене пресуде, па је обавезана тужена да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 51.000,00 динара са законском затезном каматом од дана наступања услова за извршење до исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиљи накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 18.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи на основу члана 404. ЗПП.

По оцени Врховног суда испуњени су услови из члана 404. ЗПП за одлучивање о посебној ревизији тужене, ради уједначавања судске праксе по питању одговорности Републике Србије за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа који су без њихове кривице остале неизвршене и у поступку стечаја вођеним над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом. Стога је одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом одредбе члана 408. Закона парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11 ... 10/23), па је оценио да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Из утврђеног чињеничног стања произлази, да је тужиља била запослена у „Навип“ а.д. Београд, Земун, над којим је решењем Привредног суда у Београду Ст 268/12 од 15.05.2012. године отворен стечајни поступак, у коме је тужиља пријавила своје потраживање, које јој је Закључком о листи утврђених потраживања од 17.12.2013. године признато у износу од 82.200,66 динара, у трећем исплатном реду. Решењем Привредног суда у Београду Р4 Ст 220/2019 од 19.02.2019. године, усвојен је приговор тужиље и утврђено да јој је повређено право на суђење у разумном року у предмету Привредног суда у Београду Ст 268/12. У образложењу решења, поред осталог, наведено је да је стечајни поступак над стечајним дужником „Навип“ а.д. Београд, Земун отворен решењем Привредног суда у Београду 42 Ст 268/12 од 15.05.2012. године, да је потраживање подносиоца приговора из радног односа и да је признато Закључком о листи утврђених потраживања Привредног суда у Београду Ст 268/2012 од 17.12.2013. године у износу од 82.200,66 динара у трећем исплатном реду. Из изјашњења стечајног управника од 20.10.2021. године, произлази да је "Навип" а.д. Београд у стечају приватизован по Закону о својинској трансформацији (решењем Министарства за привреду и приватизацију од 02.11.2001. године, о чему је издата потврда Министарства привреде 023-02-00721/2017-05). Из потврде Агенције за привредне регистре од 26.10.2021. године утврђено је да је решењем од 09.06.2005. године "Навип" а.д. Београд преведен у Регистар привредних регистара и да је истим решењем као оснивач регистрован акцијски капитал са уделом од 100%. Према изјашњењу стечајног управника од 20.10.2021. године на дан покретања

стечајног поступка над "Навип" а.д. Београд дана 15.05.2012. године структура капитала је 100% акцијски капитал и није било промена у структури капитала.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио тужбени захтев тужиље, као неоснован налазећи да тужена није објективно одговорна за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року, с обзиром да између рада органа тужене и проузроковане штете не постоји узрочно последична веза, посебно имајући у виду да стечајни дужник није предузео са већинским државним, односно друштвеним капиталом.

Другостепени суд је изразио супротно становиште, налазећи да је тужена објективно одговорна за имовинску штету у висини потраживања које је тужили признато и остало ненаплаћено у стечајном поступку, при чему тужена није доказала да постоје околности које би искључивале њену одговорност, па је зато делимично преиначио првостепену пресуду и усвојио тужбени захтев за главно потраживање са каматом од дана подношења тужбе до исплате, док је потврдио првостепену пресуду у одбијајућем делу за камату од 18.12.2013. године до 21.07.2020. године.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је погрешно применио материјално право.

Према члану 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, у року од једне године од дана када је стекла право на правично задовољење. Поред одредаба закона којим се уређују облигациони односи, суд примењује и мерила за оцену трајања суђења у разумном року (члан 4). Одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективна. У конкретном случају, тужила није била у могућности да у стечајном поступку који је отворен 15.05.2012. године наплати своје потраживање према свом послодавцу, за којег је утврђено да је приватизован по Закону о својинској трансформацији 02.01.2001. године, са стопостотним акцијским уделом и регистрованим акцијским капиталом, које се у већинском делу налази у власништву физичких лица, те се не ради о предузећу са претежним друштвеним капиталом како неправилно закључује другостепени суд, јер из свих цењених и изведених доказа произлази да је структура капитала на дан покретања стечајног поступка била 100% акцијски капитал (и то још од 09.06.2005. године према потврди АПР).

По оцени Врховног суда, правило о објективној одговорности Републике Србије, примењено на случај накнаде имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року, не значи да је утврђењем повреде тог права тужила стекла право на накнаду имовинске штете коју је тужена дужна да јој надокнади. Услов за одговорност тужене у конкретном случају је постојање узрочно-последичне везе између рада њених органа и настале штете у смислу одредбе члана 154. став 1. Закона о облигационим односима. Поред тога, тужила у току овог парничног поступка није доказала на основу члана 231. ЗПП да би новчани износ добијен продајом стечајног дужника, био довољан за исплату њеног утврђеног потраживања које је сврстано у трећи исплатни ред у смислу члана 54. Закона о стечају и да је код такве позитивне имовинске способности, искључиво због неправилног или незаконитог рада стечајних органа за које одговара тужена, изостало потпуно намирење тужиле у стечајном поступку. Према закључку усвојеном на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 02.11.2018. године Република Србија одговара за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења

правноснажних и извршних судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа која су без њихове кривице остала неизвршена и у поступку стечаја вођеном над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року. Према допуњеном закључку усвојеном на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 27.09.2019. године (којим је допуњен наведени закључак) у погледу извршних дужника физичких и правних лица који не спадају у наведену категорију, нужно је утврђивати узрочно-последичну везу између повреде права на суђење у разумном року и ненаплаћеног потраживања, те утврђивати да је управо искључиви разлог немогућности наплате тих потраживања неадекватно поступање суда. Нужно је доказати да је дужник у тренутку покретања поступка за наплату имао довољно новчаних средстава у имовини и да је поштујући редослед наплате могао да се наплати да је суд ефикасно поступао и предузимао делотворне радње у циљу наплате. С тим у вези у конкретном случају није остварен услов за одговорност Републике Србије, јер тужила није доказала да је могла да се наплати из новчаног износа добијеног продајом покретних и непокретних ствари стечајног дужника, односно продајом стечајног дужника као правног лица, те да би тај износ био довољан за исплату његовог утврђеног потраживања и да је изостало потпуно намирење тужиле у стечајном поступку искључиво због неправилног или незаконитог рада стечајних органа за које одговара тужена.

Због тога је побијана другостепена пресуда преиначена, тако што је одбијена, као неоснована жалба тужиле и потврђена првостепена пресуда у делу којим је одбијен тужбени захтев тужиле за накнаду имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року са каматом, применом члана 416. став 1. ЗПП.

Одбијањем жалбе тужиле и потврђивањем првостепене пресуде потврђена је и одлука о трошковима првостепеног поступка који су туженој правилно одмерени и признати према успеху у спору, па тужена нема право на трошкове другостепеног поступка за састав жалбе на одлуку о трошковима поступка.

Туженој која је успела у поступку по ревизији и определила ревизијске трошкове, применом члана 165. у вези члана 154. ЗПП признати су трошкови на име састава ревизије у износу од 18.000,00 динара, применом Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката вежеће у време предузимања ове парничне радње.

**Председник већа-судија,
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић